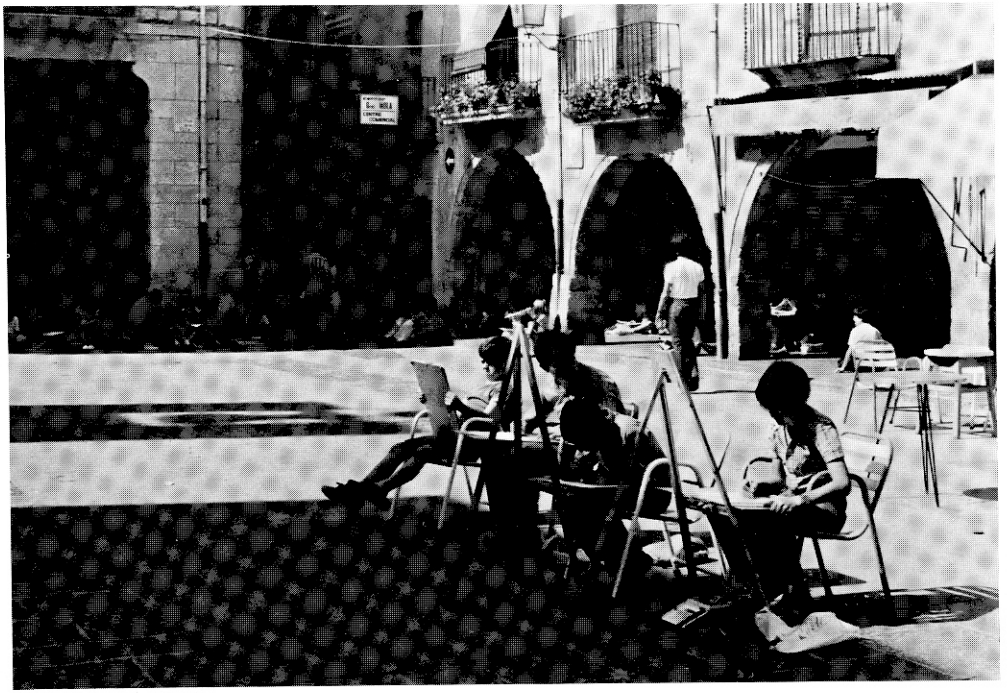
UN MUSEU, ESCOLA DE CIVISME

Hi ha muntanyes que separen i n'hi ha que uneixen. El Canigó el podem veure com una barrera o com un llaç d'unió entre les dues Catalunyes, d'aquesta manera el volgué contemplar Jacint Verdaguer. Aquesta visió poètica i històrica la podem aplicar al massís del Montgrí: en aquest cas és l'anella que uneix l'Alt i el Baix Empordà entorn d'una de les més prestigioses viles de la comarca, amb un pes històric d'un gruix tal que just s'hi pot anivellar l'antiga capital comtal.

Torroella, situada en un punt límit entre la zona dels "fondals" empordanesos –que, arrencant de Figueres, passant per Viladamat i fins a Verges, formen aquí com un captiró– i els antics aiguamolls que la menen fins a l'Estartit, aparella una vida costanera amb una sòlida tradició pagesa. Aquesta geografia ha fet que, sense estancar-se, conservi un equilibri humà que li ha estalviat força dels problemes que un creixement massa ràpid ha portat a moltes poblacions catalanes. Per altra banda, fins avui, no li ha faltat l'embranzida necessària als negocis per tal de tenir-hi unes empreses prou adaptades, i de moment la crisi, tot i sentir-s'hi, no hi fa estralls com a altres llocs. També

«El museu és una eina més que cal que fem servir per l'educació».

cal assenyalar que els pobles de la rodalia continuen essent-li fidels clients cada dilluns a un mercat que distingeix Torroella com a capital de les aigües avall del Ter i del Daró.

Amb aquesta mesura al treball i als negocis s'ha alimentat tota una vida, amb alts i baixos, que fa que Torroella ocupi al llarg del segle un lloc brillant entre les viles empordaneses. Fins als pitjors temps ha sabut treure forces per fer-li front i ha trobat els homes per organitzar una acció volgudament popular a les situacions més difícils. Avui, com ha de ser, són les institucions les qui van al davant, i això sense perdre el sentit popular, aquest museu tot just iniciat n'és una mostra.

Els museus són sempre una mena d'intent impossible de posar l'olla grossa dins la petita, perquè en voler recollir i reflectir la realitat, aquesta se'ns escapa o queda buida de vida. D'aquí la dificultat d'organitzar museus i l'afeixugament de visitar-ne, exercici aquest del que massa gent en queda vacunada a la primera experiència. Però el nostre serà diferent!, –em direu–. Ben cert, precisament perquè és el nostre. Un museu és una mica un retrat nostre. I un cop superat el pudor d'ensenyar-lo, ens cal un punt d'humilitat per no escollir la fotografia arreglada i encarcarada de casament i, en canvi, reconèixer-nos a la imatge que ens mostra amb el vestit feiner i el gest espontani.

Un museu que vulgui deixar un racó a la història viscuda i recordada per tots –a la que els historiadors anomenem contemporània– ha de recollir la nostra vida de treball i d'ofici, de menjar i de beure, de festes i funerals, de baralles i benenteses. La vida que han ajudat a fer els nens amb bates ratllades i les velles amb mantellina, els músics i els poetes, els capellans i els mestres, els metges i els notaris, els alcaldes i els diputats... Ha de recollir la vida diària, aquesta és la nostra autèntica fotografia.

No semblarà la vall de Josafat aquest museu? No cal pas ensenyar-ho tot a la vegada, però sí guardar-ho amb cura i atenció perquè tot, tan divers i potset contradictori, forma el nostre patrimoni comú on tots hi arrelem.

I per a qui servirà? Ben senzillament, quan un nen o una nena, un noi o una noia tingui un moment de tafaneria, si sabem mostrar-l'hi el que busca en la mesura justa per tal de què torni a anar a jugar despreocupadament, però amb la seva curiositat satisfeta, segur que creixerà amb els ulls una mica més oberts per entendre la vida que continua entorn seu i de la qual ell també n'és protagonista, i farem que, més enllà d'un orgull localista, aprengui a estimar el seu poble.

El museu és una eina més que cal que fem servir per l'educació de tots els torroellencs, un punt de referència per no perdre el fil d'un tarannà mantingut amb originalitat i gràcia.

NARCÍS MALLOL i FONT